

RAZVOJ INFORMACIONOG SISTEMA O STANDARDIMA I DRUGOJ TEHNIČKOJ REGULATIVI

U ovom broju JUS informacija posvetićemo nekoliko reči međunarodnom aspektu informacionog sistema o standardima i drugoj tehničkoj regulativi. Informacioni sistem već u prvoj fazi treba da zadovolji ne samo potrebe korisnika usluga SZS u zemlji kao i interne potrebe Saveznog zavoda za standardizaciju, već i da pruži mogućnost za učešće naše zemlje u Međunarodnoj informacionoj mreži o standardima, ISONET, odnosno članstvo SZS kao predstavnika naše zemlje u ovoj mreži. Projektovani informacioni sistem takođe mora biti u skladu sa zahtevima koje sadrži Opšti sporazum o carinama i trgovini (GATT).

Članstvo u ISONET-u predviđa četiri kategorije u zavisnosti od stepena razvoja informacionog sistema člana u oblasti standarda i propisa tehničke regulative. Najniža kategorija je osnovno članstvo u kome se od člana zahteva da poštuje opšte principe na kojima je konstituisan ISONET. Članstvo tipa 1 osim ovoga zahteva da u zemlji postoji mogućnost informisanja o standardima i drugoj tehničkoj regulativi, da postoji katalog važećih standarda na francuskom ili engleskom jeziku i da se ažuriranje kataloga obavlja najmanje jedanput godišnje.

Članstvo tipa 2, osim pomenutog zahteva da postoje bibliografski opisi svih standarda, obrađeni prema propisima ISO-a i opis tehničkog sadržaja prema ISONET tezaurusu. Ažuriranje informacija treba da bude kontinualno.

Članstvo tipa 3 podrazumeva da je gornjim zahtevima obuhvaćena pored standarda i ostala tehnička regulativa od interesa za međunarodne korisnike, da se obrada obavlja automatski i da se datoteke mogu dostavljati na zahtev na medijumima čitljivim od računara. Informacioni sistem SZS u ovom trenutku delimično ispunjava uslove članstva u ISONET – u tipa 1, budući da još uvek ne izdaje katalog svojih standarda na stranom jeziku. Razvojem informacionog sistema kako je koncipiran ovim idejnim projektom ispuniće se uslovi za članstvo u ISONET-u tipa 2 i delimično tipa 3, datoteke o standardima biće moguće dostavljati na medijumu čitljivom od računara.

Nešto od postojeće regulative biće prihvaćeno na automatsku obradu, već u sklopu realizacije ovog idejnog projekta, međutim puni nivo članstva tipa 3 biće moguće postići tek razvojem distribucionog sistema.

GATT sporazum odnosno organizacija koja prati i koordinira primenu sporazuma tek je u povoju, pa zato ne postoje konkretni zahtevi ili obaveze u pogledu nivoa ili stepena informisanja koje bi GATT stavljao pred svoje potpisnice.

Međutim, čitajući sporazum mogu se već na prvi pogled uočiti vrlo ozbiljne obaveze u informisanju koje bi GATT mogao staviti pred svoje potpisnice. O tome će biti reči u narednom broju.

ANOTACIJE NACRTA JUGOSLOVENSКИH STANDARDARDA

Nacrte jugoslovenskih standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS informacija pripremile su komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav pored stručnjaka Zavoda ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Nacrte standarda iz oblasti radio-komunikacija, predajnika pripremila je Komisija za standarde SZS u saradnji sa Saveznom upravom za radio-veze i tehničkim pododborom 12 C JEK-a. Svi tekstovi nacrti standarda su umnoženi i dostavljeni svim članovima komisija – predstavnicima organizacija i institucija da stave svoje primedbe.

Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti nacrti se stavljaju na javnu diskusiju i zainteresovani se obaveštavaju da je:

– rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima standarda
1. jun 1981. godine.

Zainteresovani koji nisu primili tekstove nacrti standarda mogu se obratiti Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sa zahtevom da im se isti dostave.

IZ GRUPE ZA RUDARSTVO I METALURGIJU**iz oblasti ruda i koncentrata mangana**

- JUS B.G8.202** — Rude i koncentracije. Rude i koncentracije mangana. Određivanje sadržaja higroskopne vlage
- JUS B.G8.204** — Rude i koncentracije. Rude mangana. Volumetrijsko određivanje sadržaja aktivnog kiseonika izraženog kao mangan dioksid

IZ GRUPE ZA HEMIJU**iz oblasti industrije hemijski čistih elemenata i jedinjenja**

- JUS H.G2.067** — Čiste hemikalije. Srebro-nitrat. Tehnički uslovi
- JUS H.G8.041** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja srebro-nitrata. Volumetrijska metoda
- JUS H.G8.042** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja materija nerastvorljivih u vodi. Gravimetrijska metoda
- JUS H.G8.043** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja hlorida. Turbidimetrijska metoda
- JUS H.G8.044** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja sulfata. Turbidimetrijska metoda
- JUS H.G8.045** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja olova, bakra, gvožđa, mangana i cinka. Metoda atomske apsorpcije
- JUS H.G8.046** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja materija koje se ne talože hlorovodoničnom kiselinom. Gravimetrijska metoda
- JUS H.G8.047** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja teških metala (kao Pb). Kolorimetrijska metoda
- JUS H.G8.048** — Čiste hemikalije. Određivanje sadržaja srebro-nitrata. Potenciometrijska metoda

IZ GRUPE ZA ELEKTROTEHNIKU**A. iz oblasti radio-komunikacija, predajnika, metoda merenja**

- JUS N.N6.353** — Opšti uslovi rada i način dovođenja modulišućeg ulaznog signala za merenje amplitudno-frekvencijskih karakteristika i

nelinearnih izobličenja kod predajnika za radio-telefoniju i zvučnu radio-difuziju

- JUS N.N6.354** — Amplitudno-frekvencijske karakteristike i razumljivo preslušavanje kod predajnika za radio-telefoniju i zvučnu radio-difuziju
- JUS N.N6.335** — Nelinearna izobličenja kod predajnika za radio-telefoniju i zvučnu radio-difuziju

B. iz oblasti radio-komunikacija

- JUS N.A0...** — Termini i definicije iz međunarodnog pravilnika o radio-komunikacijama

IZ GRUPE ZA GRAĐEVINARSTVO**iz oblasti građevinarstva**

- JUS B.B0.001** — Kamen, prirodni i drobljeni kameni agregati. Uzimanje uzoraka
- JUS B.B8.031** — Prirodni i drobljeni kameni agregat. Određivanje zapreminske mase i upijanje vode
- JUS B.B8.036** — Prirodni i drobljeni kameni agregat. Određivanje sitnih čestica metodom mokrog sejanja
- JUS B.B3.250** — Aglomermer ploče. Tehnički uslovi za izradu i način ugrađivanja
- JUS B.B8.040** — Prirodni i drobljeni kameni agregat. Zagađenost organskim materijama

IZ GRUPE ZA MAŠINSTVO**A. iz oblasti uređaja za grejanje**

- JUS M.E6.083** — Uređaji za grejanje i provetravanje. Radijatori, konvektori i slični aparati. Određivanje toplotne snage. Metode ispitivanja u otvorenoj komori

B. iz oblasti posuda pod pritiskom

- JUS M.E2.251** — Posude pod pritiskom. Konusni omotači izloženi unutrašnjem ili spoljašnjem pritisku. Proračun

POZIV ZA PREDLAGANJE STRUČNJAKA ZA ČLANOVE KOMISIJA ZA STANDARDE

U vezi sa obrazovanjem komisija za standarde, član 18. Zakona o standardizaciji („Službeni list SFRJ“ br. 38/77 i sa saopštenjem broj 2 (JUS informacije 22/78.) a u cilju pripremanja predloga nacrtu jugoslovenskih standarda mole se zainteresovane organizacije i zajednice, organizacije potrošača korisnika

usluga, organi društveno-političkih zajednica, da predlože svoje stručnjake za odgovarajuću komisiju, Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Penzića Krcuna 35, radi utvrđivanja lista za imenovanje komisija iz niženavedenih oblasti.

OBAVEŠTENJE

I. DIN kursevi

Nemački institut za standardizaciju – DIN organizuje u određenim vremenskim razmacima i u raznim gradovima Savezne Republike Nemačke sledeće kurseve:

I. „Rad na internim standarima u preduzeću – Osnova“

Mesto održavanja kursa i datum

Br. kursa	Mesto	Datum
I/79	Regensburg	Od 9. do 13. februara 1981. g.
I/80	Manhaim	Od 9. do 13. marta 1981. g.
I/81	Štuttgart	Od 14. do 18. septembra 1981. g.
I/82	Keln	Od 19. do 23. oktobra 1981. g.

Kotizacija za učesnike kursa iznosi DM 1140.

II. „Rad na internim standardima u preduzeću – Aspekti i sistemi“

Br. kursa	Mesto	Datum
II/50	Regensburg	Od 9. do 13. februara 1981. g.
II/51	Manhaim	Od 9. do 13. marta 1981. g.
II/52	Štuttgart	Od 14. do 18. septembra 1981. g.
II/53	Keln	Od 19. do 23. oktobra 1981. g.

Kotizacija za učesnike kursa iznosi DM 1140

III. „Rad na internim standardima u preduzeću – Rukovođenje“

Br. kursa	Mesto	Datum
III/13	Manhaim	Od 10. do 13. marta 1981. g.
III/14	Keln	Od 20. do 23. oktobra 1981. g.

Kotizacija za učesnike kursa iznosi DM 1780.

Za sve detaljnije informacije obratite se Saveznom zavodu za standardizaciju, Grupi za međunarodnu saradnju, Beograd, Slobodana Penezića – Krcuna 35, tel. 644-066/277, odnosno na adresu:

DIN Deutsches Institut für Normung e.V.,
Lehrgangsführung
Postfach 1107
Berlin 30
Telefon: (030) 2601369
Telex: 0184273 din d

Predloge treba slati pismenim putem uz navođenje sledećih podataka u vezi sa predloženim članovima:

- naziv organizacije udruženog rada koja predlaže stručnjaka(e),
- adresa,
- telefon (teleks, telegram),
- ime i prezime stručnjaka, predstavnika organizacije udruženog rada,
- radno mesto i zvanje,
- naziv komisije za standarde za koju se stručnjak predlaže.

Na osnovu ovih podataka direktor Saveznog zavoda za standardizaciju donosi rešenje za rad u komisijama:

IZ GRUPE ZA SAOBRAĆAJ I TRANSPORT

iz oblasti unutrašnjeg transporta

Komisija za standarde za vozila unutrašnjeg transporta (Opšta terminologija; Tehnika sigurnosti samohodnih vozila unutrašnjeg transporta; Točkovi i točkići za vozila unutrašnjeg transporta).

Rok za dostavljanje predloga je 1. april 1981. godine

IZ GRUPE ZA GRAĐEVINARSTVO

A. Komisija za standarde iz oblasti pojmova, oznaka i jedinica u građevinarstvu.

B. Komisija za standarde iz oblasti projektovanja i građenja visokih industrijskih dimnjaka.

Rok za dostavljanje predloga za članove Komisija je 31. mart 1981. godine.

ODRŽANI SASTANCI

A. Sastanak Komisije SZS i Tehničkog odbora TO 35—JEK za primarne ćelije i baterije održan je 11. februara 1981. godine u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju. Sastanku su prisustvovali predstavnici organizacija udruženog rada „Croatia“, Zagreb, „Iskra—Zmaj“, Ljubljana, EI—Niš, Instituta „Nikola Tesla“, Beograd, Instituta za hemijske izvore struje, Zemun polje, JNA i Saveznog zavoda za standardizaciju.

Na sastanku su usvojeni konačni tekstovi revizije standarda JUS N.J2.030, JUS N.J2.035, JUS N.J2.045, JUS N.J2.048, JUS N.J2.051, JUS N.J2.055, JUS N.J2.060, JUS N.J2.070, JUS N.J2.073, JUS N.J2.080, JUS N.J2.090 i novih standarda JUS N.J2.049, JUS N.J2.050, JUS N.J2.052, JUS N.J2.053, JUS N.J2.056, JUS N.J2.057, JUS N.J2.081, JUS N.J2.095. Svi ovi standardi su usklađeni sa najnovijim međunarodnim standardima IEC. Kako se ovde radi o

velikoserijskim proizvodima, značajnim za izvoz i uvoz, to se zahteva hitno donošenje usvojenih standarda.

Konstatovano je da je TO 35 u toku prošle godine glasao za preko 20 dokumenata IEC, a u vezi sa 14 dokumenata dati su komentari i predlozi koji će se razmatrati na sledećim zasedanjima TC 35—IEC od 17. do 20. marta 1981. godine u Parizu. Zauzeti su stavovi i po ostalim dokumentima koji će se razmatrati na ovom zasedanju i određena su 3 člana naše delegacije.

Utvrđen je, takođe plan rada za 1981. godinu.

B. Sastanak Komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju iz oblasti radio-komunikacija, predajnika, održan je 18., 19. i 20. februara 1981. na Bledu. Sastanku su prisustvovali predstavnici Savezne uprave za radio-veze, RS za saobraćaj SR Srbije, RIZ OOUR IETA Zagreb, RTV — Ljubljana, ISKRA Institut za prenosno tehniko Ljubljana, Elektrotehničkog fakulteta Zagreb i SZS — Beograd.

Na sastanku su utvrđeni nacrti jugoslovenskih standarda za radio-predajnike JUS N.N6.353, JUS N.N6.354 i JUS N.N6.355 i nacrti jugoslovenskog standarda za termine i definicije iz međunarodnog pravilnika o radio-komunikacijama JUS N.A0. . . ., koji su u ovim JUS informacijama stavljeni na javnu diskusiju.

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

A. Sastanak komisije za standarde iz oblasti kontenera održaće se 11. marta 1981. godine, u 9.00 časova u Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97, IV sprat.

Na sastanku će se razmatrati prednacrti jugoslovenskih standarda:

JUS Z.M1.032 — Konteneri. Utvrđivanje transportne sposobnosti i ispravnosti kontenera prilikom primopredaje

JUS Z.M1.033 — Konteneri. Utvrđivanje načina opravke oštećenih kontenera

Prednacrt standarda je uradila i dostavila Saveznom zavodu za standardizaciju Jugoslovenska zajednica za paletizaciju, odnosno „Jugokontener“ — Interesna zajednica za kontenerski transport u SFRJ.

B. Sastanak komisije za standarde iz oblasti saobraćajne signalizacije za premaze za oznake na kolovozu održaće se 12. marta 1981. godine, u 10 časova u Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97, IV sprat.

Na sastanku će se razmatrati prednacrt jugoslovenskog standarda:

JUS U.S4.240 — Oznake na kolovozu. Premazi za tankoslojne oznake na kolovozu. Tehnički uslovi.

II. MEĐUNARODNO ZASEDANJE TEHNIČKIH KOMITETA I POTKOMITETA IEC SC 46 A, B, C, D, E U DUBROVNIKU OD 5. do 23. OKTOBRA 1981. GOD.

U organizaciji Saveznog zavoda za standardizaciju SZS i Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta u „PALACE“ u Dubrovniku zasedanje sledećih komiteta i potkomiteta Međunarodne elektrotehničke komisije IEC:

- SC 12 F – za mobilne radio uređaje, od 12. do 15. oktobra 1981. god.
- TC 27 – za električnu opremu za industrijsko zagrevanje, od 19. do 23. oktobra 1981. god.
- TC 46 – za telekomunikacione vodove, 16. oktobra 1981. god.
- SC 46A – za radiofrekvencijske kablove, od 14. do 15. oktobra 1981. god.
- SC 46B – za talasovode i pribor, od 9. do 12. oktobra 1981. god.
- SC 46C – za niskofrekvencijske kablove i provodnike, od 13. do 15. oktobra 1981. god.
- SC 46D – za konektore za radiofrekvencijske kablove, od 9. do 13. oktobra 1981. god.
- SC 46E – za optičke kablove i pribor od 5. do 8. oktobra 1981. god.

Mole se odgovarajući TO, TPO – JEK-a da izvrše analize materijala koji su na dnevnom redu zasedanja i pripreme stavove naših delegacija.

Prijave članova delegacija dostaviti Generalnom sekretarijatu – JEK, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/III, najkasnije do 10. septembra 1981. god.

„JUS informacije“ izdaje Savezni zavod za standardizaciju, primerci su besplatni, izlaze dva puta mesečno.
Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.
Telefoni: Centrala 644-066 i 682-099, grupa za rudarstvo i metalurgiju, lokal 348 i 349, grupa za građevinarstvo 304, grupa za hemiju 316 i 315, grupa za mašingradnju i saobraćaj 342, 343, grupa za elektro-

tehniku 319, 320, grupa za poljoprivredu i šumarstvo 346, grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 350, grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i informacije 275, grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 308, urednik biltena 276.
Standardoteka: 240
Sekretar: 290.